

соціальної зрілості та самодостатності, більше налаштовані на взаємодію з оточуючими людьми, яка має на меті вираження їх психологічних характеристик, відстоювання власної позиції.

Висновки. Комунікативні характеристики студентів залежать від показника їх віктимності. Зокрема, студентам із високим рівнем віктимної поведінки, справді, характерне переважання мотивації уникнення самотності при встановленні соціальних контактів, знижений рівень схильності до взаємодії при переважанні показників залежності та уникнення протистояння. Натомість, студенти, яким не характерні ознаки віктимної поведінки, дійсно, характеризуються більш оптимальними комунікативними характеристиками – переважанням мотиву афіліації, прагнення спілкуватися, при вираженій спроможності до відстоювання своїх інтересів та незалежності від представників соціального оточення.

Література:

1. Бантишева О. О. Гендерно-вікові особливості схильності осіб юнацького віку до віктивної поведінки. *Молодий вчений*. 2016. № 1 (28). С. 58–63.
2. Лавріненко В.А. Особливості впливу міжособистісної взаємодії в неформальних об'єднаннях на розвиток ціннісно-смиислової свідомості підлітків. *Психологія і особистість*. 2019. № 1. С. 121–145.
3. Лапа В.М. Наукові підходи до визначення поняття «комунікативна толерантність». *Науковий вісник Херсонського державного університету: зб. наук. праць. Серія «Психологічні науки»*. № 6 (2). 2016. С. 61–65.
4. Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник. Полтава, 2017. 192 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЮНАКІВ ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ МОТИВУ АФІЛІАЦІЇ

Єсіпова Н.А.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
natali@esipova.pl.ua*

Актуальність проблеми. В умовах сучасного суспільства, коли відбувається бурхливий розвиток науки і техніки, ринкових відносин, ростуть вимоги трудової конкуренції, важливу роль відіграє вміння спілкуватися з людьми, розуміння психологічних особливостей, що притаманні людині у процесі спілкування, зумовленість її прагнень. Від цього залежить успіх як в особистих стосунках, так і в ділових відносинах.

Юнацький вік виступає тим періодом, у якому проблема міжособистісного спілкування та побудови життєвої перспективи з урахуванням інтеграції соціального досвіду постає особливо актуальною. Це зумовлено тим, що сучасна українська молодь часто характеризується наявним негативним комунікативним досвідом, не має сформованих умінь до вирішення конфліктів і протиріч, позитивного спілкування.

У вивченні особливостей комунікативної компетентності юнаків враховувались ідеї таких дослідників, як В.І. Авраменко, С.В. Бачинська [1], В. Вінс [2], І.В. Когут [3], О.Г. Мирошник, Ф. Райс, К.В. Седих. Теоретичні основи психологічних особливостей мотивації спілкування ґрунтуються на працях М.І. Лісіної, В.А. Семиченко, О.В. Скрипченко, Т.С. Яценко, Н.О. Юдіної. Опрацювання результатів сучасних досліджень доводить, що питання особливостей комунікативної компетентності юнаків із різною мотивацією афіліації виступає актуальним і потребує вирішення. Зокрема, остаточно не вирішеним є зв'язок комунікативної компетентності та мотиву афіліації у міжособистісному спілкуванні юнаків, що і зумовило актуальність даної теми.

Мета роботи – описати результати емпіричного дослідження особливостей комунікативної компетентності юнаків із різним рівнем мотиву афіліації.

Методика та організація дослідження. Емпіричне дослідження проведене на вибірці, яка складалася із 45 досліджуваних (39 дівчат та 6 хлопців), що є студентами 3-4 курсів освітнього рівня «Бакалавр» та 1-2 курсу рівня «Магістр» денної і заочної форми навчання психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка за спеціальністю «053 Психологія». У дослідженні використані методики: опитувальник афіліативних мотивів (А. Мехраб'ян, С. Ксензкі), методику діагностики комунікативного контролю (М. Шнайдер) та опитувальник міжособистісних відносин (В. Шутц).

Результати дослідження. Проведений аналіз особливостей афіліативних мотивів показав, що для студентів найбільш характерним є середній рівень як для мотивації афіліації, так і – страху відторгнення (44,4%). Студенти, які мають низький рівень мотивації афіліації, більшою мірою переживають страх відторгнення соціумом (13,3%). Майже половина досліджуваних (48,9%) добре володіють своїми емоційними реакціями та вдало співвідносять їх зі змінами ситуації під час спілкування.

Найбільше досліджуваних характеризують пильність при встановленні близьких стосунків з людьми (46,7%), не визнають авторитетів (42,2%), орієнтуються на власні переконання, прагнуть перебувати у групах, колективах серед інших людей (24,6%).

Шляхом порівняльного аналізу було встановлено, що студенти з високою мотивацією афіліації перевищують студентів з низькою мотивацією до встановлення міжособистісних контактів за тенденцією перебувати в товаристві інших людей ($\chi^2=10,23$, $p\leq 0,01$); бажанням, щоб інші виявляли інтерес і приймали у своє товариство ($\chi^2=11,24$, $p\leq 0,01$); тенденцією контролювати відносини з іншими ($\chi^2=9,85$, $p\leq 0,01$); тенденцією підкорятися іншим у спілкуванні ($\chi^2=11,22$, $p\leq 0,01$); тенденцією встановлювати близькі стосунки з іншими ($\chi^2=10,24$, $p\leq 0,01$); бажанням, щоб інші встановлювали з ними глибокі емоційні відносини ($\chi^2=10,23$, $p\leq 0,01$); рівнем комунікативного контролю ($\chi^2=11,42$, $p\leq 0,01$).

Висновки. Отже, мотивація афіліації виступає чинником компетентного спілкування у юнацькому віці. Зокрема, юнаки з переважанням високого рівня афіліації, дійсно, характеризуються вираженою комунікативною компетенцією. Натомість, юнаки, яким не властива афіліативна потреба, справді, характеризуються зниженим рівнем компетенції у спілкуванні. Разом із тим, дана робота не вичерпує всіх аспектів проблеми пошуку чинників комунікативної компетентності представників юнацького віку. Зокрема, перспективою подальших досліджень може виступати вивчення локусу контролю чи схильності до ризику як детермінант комунікативної активності студентів.

Література:

1. Бачинська С.В. Теоретичні засади психологічних особливостей спілкування. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2013. №2(8). С.16–22.

2. Вінс В. Психологічні чинники порушення міжособистісних комунікацій підлітків. *Актуальні проблеми сучасної психології : шляхи становлення особистості: збірник наукових статей за матеріалами Міжнародної науково-практичної офлайн-онлайн конференції учнівської молоді, студентів, аспірантів, молодих учених та науковців, м. Переяслав-Хмельницький, 14 –16 травня 2019 р.* Переяслав-Хмельницький: «Видавництво К С В», 2019. С. 334- 340.

3. Когут І.В. Інформаційна компетентність як структурний компонент професійно-педагогічної комунікативної компетентності педагога в сучасному освітньому просторі. *Освітологічний дискурс*. 2018. №3-4(22-23). С. 234-245.

ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕСТРУКТИВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ІЗ РІЗНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ТРИВОЖНОСТІ

Жарая О.В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
soldatova.oleksandra@gmail.com*

Актуальність проблеми. Підвищення кількості конфліктів та ускладнених стосунків юнаків вимагає психологічного дослідження, спрямованого на уточнення факторів, які сприяють їх протистоянню та ускладненням у спілкуванні, визначення ролі особистісних якостей у налаштуваннях молодих людей на міжособистісну взаємодію. Особливо важливо при цьому визначити роль тривожності як вагомий характеристики емоційної сфери юнаків у здійсненні міжособистісного спілкування молоді.

У юнацькому віці відбувається збільшення потреби в спілкуванні, збільшення часу на спілкування і розширення його кола, включаючи різноманітні формальні та неформальні форми взаємодії з соціальним оточенням (Н.Є. Завацька, В.Л. Злишков [1], І.В. Когут [2], Л.О. Котлова [3], А.В. Мудрик). У цьому віці відбувається і поглиблення, індивідуалізація